

Sprawozdanie z 14. Akademii Dermatologii i Alergologii

Słupsk – Dolina Charlotty – Ustka, 8–11 lutego 2018 roku

Dermatol Rev/Przeł Dermatol 2018, 105, 102–106

W dniach 8–11 lutego 2018 r. odbyło się już po raz czternaste zimowe spotkanie alergologów i dermatologów zorganizowane przez Sekcję Dermatologiczną Polskiego Towarzystwa Alergologicznego, Katedrę i Klinikę Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Oddział Morski Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego. Jak co roku konferencja była skierowana do lekarzy dermatologów, alergologów, pediatrów, specjalistów medycyny rodzinnej, lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej oraz wszystkich lekarzy praktyków, którzy pragną uaktualniać i poszerzać swoją wiedzę w zakresie dermatoz alergicznych i nowych metod terapii. Konferencję poprzedził kurs „Diagnostyka kliniczna i laboratoryjna oraz leczenie alergicznych chorób skóry”, w którym uczestniczyli lekarze przygotowujący się do specjalizacji z dermatologii.

W spotkaniu wzięło udział ponad 200 lekarzy z całego kraju. Wśród 59 wykładowców znaleźli się nie tylko profesorowie z wielu ośrodków akademickich w Polsce, lecz także goście i przyjaciele z Białorusi, Litwy, Łotwy, Rosji i Ukrainy, dzięki którym 14. ADA zyskała wymiar międzynarodowy. Podobnie jak w latach ubiegłych program konferencji był bardzo bo-

gaty i różnorodny. Tematyka wykładów obejmowała przede wszystkim schorzenia dermatologiczne, nie tylko z kręgu alergii, lecz także wiele zagadnień z zakresu innych dziedzin medycyny. Patronat honorowy nad 14. ADA objął minister zdrowia, a także JE Ordynariusz Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, JM Rektor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, prezes Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego, prezydent Polskiego Towarzystwa Alergologicznego, prezes Polskiego Towarzystwa Pneumonologii Dziecięcej, prezes Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, prezydent Słupska, burmistrz Ustki i starosta słupski.

Inauguracja 14. ADA odbyła się w Filharmonii Słupskiej. Oficjalne otwarcie konferencji poprzedził pokaz przypadków klinicznych prowadzony przez prof. Uladzimira P. Adaskevicha, kierownika Kliniki Dermatowenerologii Uniwersytetu Medycznego w Witebsku oraz dr n. med. Aleksandrę Wilkowską z gdańskiej Kliniki Dermatologicznej. Podobnie jak w roku ubiegłym największe zainteresowanie wzbudziły przypadki z afrykańskich klinik dermatologicznych demonstrowane przez dr. Piotra Brzezińskiego ze Słupska, redaktora naczelnego „Dermatology Online”.

Rycina 1. Starosta słupski wręcza upominki gościom zagranicznym 14. ADA

Rycina 2. Polska Filharmonia *Sinfonia Baltica* i solistka Aleksandra Olczyk

Rycina 3. Marsz Radeckiego w trakcie koncertu inauguracyjnego – dyrektor Ruben Silva dyryguje orkiestrą i publicznością

Rycina 4. Profesor Bolesław Samoliński w trakcie wykładu w sesji „Hot Topic”

Uroczystego otwarcia Akademii dokonał przewodniczący Komitetu Organizacyjnego i Naukowego 14. ADA prof. Roman J. Nowicki, kierownik Kliniki Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego (GUMed), który powitał zaproszonych gości, przedstawicieli władz Słupska i Ustki, wykładowców oraz wszystkich uczestników konferencji. Podczas sesji inauguracyjnej uczestnicy wysłuchali 5 wykładów. Na wstępie ks. abp Henryk F. Hoser przedstawił znowelizowany w 2003 r. polski „Kodeks etyki lekarskiej” oraz „Nową kartę pracowników służby zdrowia”. Były rektor GUMed prof. Roman Kaliszan w wykładzie „Nauka w erze postprawdy” zaprezentował bardzo pesymistyczne dane wskazujące, że w obecnej erze rozwoju cywilizacji mnóstwo badań i publikacji kwalifikuje się jako pseudonaukowe lub polegające na łatwej produkcji mało użytecznych danych czy też badań „politycznie zaangażowanych”, co słusznie rodzi społeczne obiekcje. Pojawia się też zwątpienie w omnipotencję nauki i zmniejsza się atrakcyjność naukowej drogi życia. Należy mieć nadzieję, że jest to tylko chwilowy trend. Profesor Barbara Rogala (Katowice) omówiła rolę immunoglobuliny E w chorobach z kręgu alergii. Prelegentka zwróciła uwagę, że nieprawidłowe stężenie IgE wymaga przeprowadzenia wnikliwej i krytycznej diagnostyki, gdyż nie musi świadczyć o obecności choroby atopowej, lecz może występować w wielu innych stanach patologicznych, które nie wykazują związku przyczynowo-skutkowego z reakcjami alergicznymi. Profesor Janusz Moryś (GUMed) w znakomitym wykładzie „Jak skóra porozumiewa się z mózgiem” przedstawił najnowsze badania, które wykazują liczne anatomiczne, funkcjonalne i biochemiczne powiązania układu nerwowego i skóry. Prelegent, podsumowując powyższe dane, podkreślił, że ze względu na ścisłe związki skóry z ośrodkowym układem nerwowym holistycz-

Rycina 5. Ekspert 14. ADA prof. Jerzy Kruszewski prowadzi wykład na temat leków przeciwhistaminowych

Rycina 6. Profesor Barbara Rogala i prof. Bernard Panaszek rozmawiają o pokrzywce

Rycina 7. Goście 14. ADA: prof. Skaidra Valiukeviciene (Kowno) i prof. Janis Kisis (Ryga)

Rycina 8. Wykładowcy 14. ADA w sali obrad ratusza w Uście

ne podejście do pacjenta dermatologicznego może przyspieszyć i ułatwić jego leczenie. Na zakończenie sesji inauguracyjnej gość z Witebska, prof. Uladzimir P. Adaskevich zaprezentował sylwetki 12 dermatologów – ofiar tragedii w Katyniu. Profesor opierał się w swoim wykładzie na monografii „Zabici w Katyniu – książka poświęcona pamięci polskich jeńców wojennych – więźniów”, w której zostały zamieszczone informacje o 4415 jeńcach straconych przez NKWD wiosną 1940 r. i pochowanych w Lesie Katyńskim koło Smoleńska.

Wieczór inauguracyjny 14. ADA zakończyła Gala Straussowska, którą wzbogaciły utwory instrumentalne innych kompozytorów w wykonaniu Polskiej Filharmonii Sinfonia Baltica pod dyrekcją Rubena Silvy z udziałem znakomitej sopranistki – Aleksandry Olczyk.

Kolejne dwa dni konferencji odbyły się w urokliwej Dolinie Charlotty. Miejsce to, znane dzięki odbywającym się tu od 2007 r. koncertom Legend Rocka, po raz drugi gościło zimą dermatologów i alergologów. Program konferencji obejmował 10 sesji tematycznych, 6 spotkań z ekspertem, 9 wykładów „Hot Topic”, 2 warsztaty szkoleniowe (emolienty i mokre

opatrunki) z transmisją online oraz kurs dermoskopowy. W piątkowy poranek, bezpośrednio po warsztatach emolientowych pierwszy „gorący” temat – Nową europejską klasyfikację reakcji alergicznych na leki, przedstawił prof. Radosław Śpiewak, kierownik Zakładu Dermatologii Doświadczalnej i Kosmetologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Profesor, który jest członkiem grupy roboczej Europejskiej Akademii Alergologii i Immunologii Klinicznej dedykowanej objawom nadwrażliwości na leki (EAACI Task Force „Cutaneous manifestations of drug hypersensitivity”), uczestniczył w tworzeniu nowej klasyfikacji skórnych odczynów polekowych. Mieliśmy okazję uzyskać informacje z pierwszej ręki, jeszcze przed ich opublikowaniem. Drugi, bardzo interesujący temat „Astma i alergiczny nieżyt nosa: jedna choroba i jedna terapia” zaprezentował prof. Bolesław Samoliński z Warszawy. W piątkowej sesji dotyczącej pokrzywki swoje doświadczenia na temat czynników patogenetycznych i możliwości terapeutycznych tego schorzenia przedstawili goście z Katedry Immunologii Klinicznej i Alergologii Uniwersytetu Medycznego we Lwowie: dr hab. Khrystyna Lishchuk-Yakymowych i dr Iryna Voznyak. Duże zainteresowanie w tej sesji wzbudził też wykład prof. Bernarda Panaszka, kierownika Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Alergologii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu na temat znaczenia infekcji w patogenezie pokrzywki przewlekłej. Prelegent zwrócił uwagę na zakażenia przewlekłe w patogenezie tego schorzenia, wśród których ważną rolę wydaje się odgrywać *Helicobacter pylori*. Ta Gram-ujemna bakteria może działać jako czynnik wyzwalający całą kaskadę procesów patofizjologicznych prowadzących do pojawienia się pokrzywki, a zjawiska te mogą przejść w fazę przewlekłą, nawet po eradykacji bakterii. W sesji poświęconej alergii kontaktowej prof. Radosław Śpiewak przedstawił nowe europejskie wytyczne dotyczące wykonywania testów płatkowych opracowane przez zespół ekspertów Europejskiego Towarzystwa Wyprysku Kontaktowego (ESCD), które bardzo rzetelnie i zgodnie z aktualnym stanem wiedzy prezentują zasady dobrej praktyki klinicznej w diagnostyce alergii kontaktowej. Kontrowersyjny problem alergii kontaktowej u pacjentów z atopowym zapaleniem skóry poruszyła w swoim wykładzie prof. Beata Kręcisz z Kielc. Prelegentka zwróciła uwagę na potrzebę bardzo ostrożnego dobierania emolientów u chorych z atopią. Ze względu na częste reakcje kontaktowe po aplikacji emolientów powinny one zawierać jak najmniejszą liczbę związków chemicznych o potencjale alergizującym.

Sesję łuszczycową pod kierunkiem prof. Aldony Pietrzak i prof. Adama Reicha rozpoczęła dr med. Agnieszka Owczarczyk-Saczonek (Olsztyn) wykładem na temat szkodliwego wpływu palenia pa-

pierosów na wystąpienie łuszczycy i jej przebieg. Przedstawiła mechanizm wpływu nikotyny na stres oksydacyjny, komórki zaangażowane w odpowiedź immunologiczną i uwalniane przez nie cytokiny prozapalne. W kolejnej prezentacji prof. Dmitrii Khvorik z Uniwersytetu Medycznego w Grodnie omówił wyniki badań własnych dotyczących genów receptora witaminy D u chorych na łuszczycę. Profesor Aldona Pietrzak z Lublina zaprezentowała najnowsze metanalizy dotyczące zaburzeń gospodarki lipidowej w łuszczycy i roli statyn w kontrolowaniu przebiegu choroby. Kolejny gość z zagranicy w tej sesji – dr Iryna Voznyak ze Lwowa, przedstawiła własny model regresji logistycznej umożliwiający szacowanie przebiegu łuszczycy na podstawie oceny ekspresji VEGF, MMP-9, CD3, CD68 i KI67. Zalety stosowania podskórnie metotreksatu w leczeniu łuszczycy i łuszczycowego zapalenia stawów omówiła dr hab. Aneta Szczerkowska-Dobosz (GUMed). W podsumowaniu uzasadniła zamianę doustnej postaci metotreksatu na podskórną, zwłaszcza u chorych leczonych doustnie, u których nie uzyskano zadowalającej odpowiedzi klinicznej, lub też u osób z objawami nietolerancji ze strony przewodu pokarmowego. Sesję łuszczycową zakończył interesujący wykład prof. Adama Reicha (Rzeszów). Dotyczył on najnowszych metod leczenia łuszczycy – leków biologicznych, biopodobnych i drobnocząsteczkowych (apremilastu i estru dimetylowego kwasu fumarowego).

Program naukowo-szkoleniowy trzeciego dnia konferencji rozpoczął się od warsztatów „Mokre opatrunki”. Profesor Roman J. Nowicki przedstawił działanie mokrych opatrunków, które znajdują szczególne zastosowanie w terapii opornych na leczenie przypadków atopowego zapalenia skóry. Podkreślił, że opatrunki te powinny być zawsze brane pod uwagę przed włączeniem terapii ogólnej, co przyczynia się do regeneracji bariery naskórkowej, zabezpiecza przed drapaniem, powstawaniem przeczosów i przyspiesza gojenie się zmian zapalnych. Z kolei dr hab. Magdalena Trzeciak (GUMed) omówiła bezpieczeństwo stosowania metody mokrych opatrunków. Zwróciła uwagę, że opatrunki z emolientami są stosunkowo bezpieczne, natomiast opatrunki z zastosowaniem miejscowych glikokortykosteroidów powinny stanowić krótkotrwałą interwencję terapeutyczną ze względu na działania niepożądane tej grupy leków. Po wykładach nastąpiła prezentacja zakładania mokrych opatrunków.

Następnie uczestników konferencji zaproszono na spotkanie z ekspertem w zakresie chorób pęcherzowych – prof. Cezarym Kowalewskim (Warszawa), który w sposób praktyczny i syntetyczny omówił diagnostykę i leczenie tych chorób. Zaznaczył, że u chorych nieodpowiadających na leczenie ogólne glikokortykosteroidami skojarzonymi z lekami im-

munosupresyjnymi wprowadza się obecnie terapię monoklonalnymi przeciwciałami skierowanymi przeciwko limfocytom CD20 odpowiedzialnym za produkcję przeciwciał. Profesor Kowalewski podkreślił, że wczesne włączenie do terapii przeciwciał anty-CD20 powinno stanowić leczenie pierwszego rzutu, gdyż daje bardzo dobre wyniki oraz pozwala na ograniczenie terapii lekami immunosupresyjnymi i uniknięcie powikłań związanych z ich zastosowaniem.

Kolejnym punktem programu był wykład „Nadżerki w jamie ustnej – problem banalny czy poważny?” Odpowiadając na to pytanie, prof. Katarzyna Woźniak (Warszawa) przedstawiła szerokie spektrum chorób prowokowanych przez czynniki infekcyjne, autoimmunologiczne leki oraz urazy, które objawiają się klinicznie jako nadżerki w jamie ustnej. Zaznaczyła, że nadżerki w jamie ustnej mogą być pierwszym i jedynym objawem poważnych chorób, takich jak pęcherzyca, pemfigoid czy toczeń. W związku z tym prof. Woźniak zwróciła uwagę na konieczność przeprowadzenia wnikliwej diagnostyki nadżerek, zwłaszcza w przypadkach utrzymywania się tych zmian powyżej 6–8 tygodni.

Sobotnia sesja poświęcona atopowemu zapaleniu skóry obejmowała zagadnienia patogenezy, objawów, diagnostyki różnicowej oraz leczenia tego schorzenia. Wykład o jakości życia pacjentów z atopowym zapaleniem skóry przedstawił gość konferencji doc. Pavel Chernyshov z Kijowa. Kolejne dwie sesje „Hot Topics” poświęcone były diagnostyce molekularnej i jej miejscu we współczesnej alergologii oraz doświadczeniom klinicznym leczenia biologicznego u dzieci z łuszczycą. Pierwszy z tematów prezentował prof. Ryszard Kurzawa (Rabka), a drugi – gość z Kowna, prof. Skaidra Valiukeviciene. Sesje te cieszyły się dużą popularnością. Po przerwie na lunch głównym tematem były infekcje. Sesję „Od diagnostyki molekularnej poprzez mikrobiom, diagnostykę różnicową do leczenia wybranych schorzeń” poprowadzili prof. Romuald Olszański (Gdynia) oraz dr Alfred Samet (Gdańsk). Prelegentami tej sesji obok prowadzących byli m.in. prof. Oleg Pankratov z Mińska, prof. Irina Torshina ze Smoleńska i dr Mirosława Gałęcka (Poznań). Sobotnie popołudnie urozmaiciły dwa „Spotkania z ekspertem”. Profesor Janis Kisis z Rygi opowiadał o biomarkerach mikroangiopatii cukrzycowej, natomiast prof. Uladzimir P. Adaskevich podjął zagadnienie *primary cicatricial alopecia*. W ostatniej sesji tego dnia praktyczne zagadnienia dotyczące nanocząsteczek i peptydów pod kierunkiem prof. Romana Kaliszana przedstawiali eksperci w tej dziedzinie: prof. Adam Cenian (Gdańsk), prof. Wojciech Kamysz (GUMed) oraz dr Alfred Samet (Gdańsk).

W przerwach pomiędzy wykładami można było odwiedzić stoiska wydawnictw oraz licznych firm farmaceutycznych i medycznych. Piątkowy wieczór był okazją do spotkania towarzyskiego w czasie ucztu rybnej uświetnionej koncertem pieśni szantowych.

W niedzielę, 11 lutego, organizatorzy i goście 14. ADA wraz z burmistrzem Ustki obchodzili XXVI Światowy Dzień Chorego. Sesję naukową w usteckim ratuszu poprzedziła uroczysta msza św. w zabytkowym kościele pw. Najświętszego Zbawiciela pod przewodnictwem i z homilią JE ks. abp. Henryka F. Hosera. Ksiądz arcybiskup podczas sesji w ratuszu zaprezentował szereg niezwykłych zdjęć z Afryki, gdzie zbudował i prowadził szpital, będąc jednocześnie misjonarzem i lekarzem wielu specjalności. Niezwykle interesujące wykłady ks. prof. Grzegorza Szamockiego (Gdańsk), prof. Grażyny Świątec-

kiej (Gdańsk), prof. Mikołaja Majkowicza (Gdańsk), dr. Jerzego Milewskiego (Gdańsk) – członka Narodowej Rady Rozwoju przy Prezydencie RP, mgr. Marcina Mielniczuka (Gdańsk) i ks. prof. Jana Turkiela (Ustka) tradycyjnie zgromadziły w sali obrad ratusza wielu słuchaczy, którzy specjalnie, aby je wysłuchać, przyjechali w niedzielę do Ustki.

Już dziś zapraszamy do udziału w kolejnej, jubileuszowej 15. Akademii Dermatologii i Alergologii, która odbędzie w dniach 7–10 lutego 2019 r. (www.15ada.pl).

Elżbieta Grubska-Suchanek,
Aneta Szczerkowska-Dobosz, Magdalena Lange,
Magdalena Trzeciak, Roman J. Nowicki

Katedra i Klinika Dermatologii, Wenerologii
i Alergologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego